

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024

Pajala kommun

Revisionsrapport
Maj 2025

Pajala Kommun
2025-05-26
KS-2025-387

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt "Syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och rött (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har faktakontrollerats av företrädare för ekonomiavdelningen.

Om årsredovisning 2024

lakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av kommunstyrelsen 2025-03-24, §49. Styrelsen har därmed överlämnat årsredovisningen till fullmäktige och revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).
- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för kommunens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:
 - Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att styrelse och nämnder sammantaget *inte* bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram (-40,0 mnkr). Underskottet är framför allt hänförligt till socialnämnden (-35,0 mnkr).
 - Den innehåller en investeringsredovisning. Av denna framgår att investeringsverksamheten varit relativt omfattande under år 2024 (27,2 mnkr). Här framgår att färdigställda investeringsprojekt har bedrivits inom tilldelad investeringsram. I princip samtliga investeringar är hänförliga till kommunstyrelsens ansvarsområden.
 - Den innehåller redovisning av ett antal finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om kommunens finansiella stabilitet. Av flerårsöversikten framgår att soliditeten har minskat över tid. Soliditet (inklusive pensionsåtagande) per 2024-12-31 uppgår till 7,8 procent. Nyckeltalssammanställningen saknar information om hur kommunens soliditet förhåller sig till andra likartade kommuner.
 - Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 7,0 procent under året. Här lämnas även information hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år. Årsredovisningen saknar information om hur kommunens sjukfrånvaro förhåller sig till andra likartade kommuner.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Kommunstyrelsen har i november 2023 lämnat förslag till fullmäktige avseende strategisk plan och budget 2024. Av dokumentet framgår följande:
 - Under avsnittet “Kommunfullmäktiges prioriterade områden - finansiellt perspektiv” återfinns finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Målen fokuserar på följande: 1) årets resultat, 2) kostnadsnivå, 3) kassalikviditet, 4) amortering av lån samt 5) budgetföljsamhet. Ett flertal av målen är fleråriga.
 - Under avsnittet “Kommunfullmäktiges prioriterade områden - verksamhetsperspektiv” presenteras mål inom 6 strategiska områden. Här anges att i styrelse och nämnders uppdrag ingår att komplettera dessa mål med mätindikatorer. En brist är att det inte framgår av dokumentet att strategiska mål tillika är kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning.
- Kommunstyrelsen har i mars 2025 behandlat årsredovisning 2024. Granskningen visar följande:
 - I förvaltningsberättelsen återfinns ett avsnitt benämnt “God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning”.
 - I avsnittet sker en utvärdering av kommunens finansiella mål. Här framgår att 0 av 5 mål har uppnåtts under år 2024.
 - I samma avsnitt sker även en utvärdering av kommunens strategiska mål/prioriterade områden (6 st). Utvärdering sker i form av en tregradig skala: *uppnått (2 mål)*, *delvis uppnått (3)* samt *ej uppnått (1)*. Av utvärderingen framgår att redovisat resultat delvis är förenligt med fastställda mål. Inom området “attraktiv arbetsgivare” redovisas låg måluppfyllelse. Det lämnas även information vilka underlag som utgjort grund för styrelsens bedömning inom respektive målområde.
 - Avsnittet innehåller även en sammanfattande bedömning avseende följsamhet till god ekonomisk hushållning. Av denna framgår att redovisat resultat för 2024 endast till mindre del är förenligt med fastställda mål.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- I förvaltningsberättelsen återfinns ett avsnitt benämnt “Balanskravsresultat”.
- Avsnittet innehåller en balanskravsutredning. Av utredningen framgår att kommunen har underskott från tidigare år att återställa (-4,8 mnkr) samt att medel från resultatutjämningsreserv (RUR) har förbrukats under år 2023.
- Av utredningen framgår att balanskravsresultatet för år 2024 uppgår till -34,2 mnkr.
- I övrigt noteras att kommunstyrelsen föreslår att årets underskott ska återställas kommande år, men att detta ska ske under en längre tidsperiod än vad som anges i kommunallagen (3 år).
- I sammanhanget noteras att kommunstyrelsen - vid samma möte som behandling av årsredovisning 2024 - antagit en handlingsplan för att nå en ekonomi i balans (§33/25).

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål

Nej, ej uppfyllt

- Verksamhetsmål

Delvis uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet

Nej, ej uppfyllt

Vi gör bedömningen att redovisat resultat för år 2024 i låg grad är förenligt med kommunens övergripande mål för ekonomi och verksamhet.

Vi gör bedömningen att Pajala kommun inte efterlever det lagstadgade balanskravet för år 2024.

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendation:

- Att kommunstyrelsen vidtar åtgärder för att nå fastställda mål för god ekonomisk hushållning respektive det lagstadgade balanskravet.

2025-05-05

Bo Rehnberg

Projektledare